

SPOROČILO ZA JAVNOST

Ljubljana, 17. junij 2013

PO ALPSKIH DOLINAH S KOLESOM IN PEŠ – IZ MOJSTRANE V RADOVNO IN KRMO!

4. DAN ALPSKE KONVENCIJE

Mojstrana, 28. in 29. junij 2013

Alpska konvencija je prva mednarodna pogodba na svetu, ki zadeva gorsko območje. Sklenile so jo države Alpskega loka: Avstrija, Francija, Italija, Kneževina Monako, Liechtenstein, Nemčija, Slovenija in Švica, ter Evropska skupnost. Pomeni skupno odgovornost in skupno strategijo za sožitje med varovanjem narave in gospodarjenjem z njenimi viri.

Alpe obsegajo območje veliko 190.959 km², ki v dolžino meri 1.200 km in v širino do 300 km. Alpski lok se vzpenja od morja in seže do vrha Mont Blanca 4.807 metrov visoko. Alpsko gorovje se razteza prek osmih držav, pri čemer je delež Avstrije 28,7 % celotne površine Alp, Italije 27,2 %, Francije 21,4 %, Švice 13,2 %, Nemčije 5,8 %, Slovenije 3,6 %, Lihtenštajna 0,08 % in Monaka 0,001 %. Cilj pobudnikov konvencije je **varovati Alpe** kot življenjski in gospodarski prostor, kulturno, jezikovno in krajinsko raznovrstnost. Alpe so s svojo biotsko raznovrstnostjo, vodnimi in lesnimi viri, naravno, kulturno in gospodarsko okolje, prebivališče za skoraj 14 milijonov ljudi in privlačna turistična destinacija za približno 120 milijonov obiskovalcev letno. Alpska konvencija si prizadeva za trajnostni turizem in trajnostni razvoj Alp z vsemi svojimi značilnostmi. Prav tako si prizadeva za zmanjšanje prometnih obremenitev, zato spodbuja naravi prijaznejše obiskovanje Alp z uporabo javnih prevozov in s posebnimi ureditvami prometa v alpskih dolinah. Alpska konvencija in njeni protokoli pravzaprav predstavljajo instrumente trajnostnega razvoja alpskega prostora in predlagajo enoten koncept razvoja, ki bi preprečeval, da bi se konkurenčni boj odvijal na račun narave in končno v škodo ljudi. S skupnimi prizadevanji je treba poiskati metode, ki bodo z omejenimi viri v gorskem prostoru ravnale na najbolj gospodaren način in brez posledic za prihodnje generacije. Uresničevanje prizadevanj konvencije v praksi je zagotovo tudi Dan Alpske konvencije.

Vljudno vabljeni na **4. Dan Alpske konvencije** v organizaciji **Planinskega društva Dovje-Mojstrana, Triglavskega narodnega parka, Planinske zveze Slovenije, Cipre Slovenija, Slovenskega planinskega muzeja in Hiše pr Katr ob sodelovanju z Ministrstvom za infrastrukturo in prostor ter Stalnim sekretariatom Alpske konvencije**. Osrednji dogodek bo **v soboto, 29. junija 2013**, ko organiziramo **rekreativno kolesarjenje** iz Mojstrane v Radovno in Krmo, **pohod** do Pocarjeve domačije in **bogat spremljevalni program pri Slovenskem planinskem muzeju**.

Večer pred tem, **v petek, 28. junija 2013**, pa bomo na filmskem večeru na velikem platnu pred Slovenskim planinskim muzejem predvajali kratek dokumentarni film *Za skalnega puščavarja in močerada* in najboljši film mednarodnega festivala gorniškega filma 2013 *Vas, daleč od vsega*.

Namen Dneva Alpske konvencije je opozoriti na občutljiv alpski prostor, predstaviti pomen Alpske konvencije in posebnosti alpskih dolin, pomen ohranjanja narave in kulturne dediščine ter spodbuditi obiskovalce, da alpske doline obiskujejo na okolju prijazen način.

DODATNE INFORMACIJE:

Zdenka Mihelič, predstavnica PZS za odnose z javnostmi, +386 41 222 358, zdenka.mihelic@pzs.si,
Tina Markun, predstavnica TNP za odnose z javnostmi, +386 (0)4 57 80 217, tina.markun@tnp.gov.si.

PROGRAM

Petek, 28. junij 2013, ob 20.30, Slovenski planinski muzej v Mojstrani

Filmski večer na velikem platnu pred muzejem: Za skalnega puščavarja in močerada (CIPRA, 16 min) in **Vas, daleč od vsega** (Francija, 76 min) – najboljši film mednarodnega festivala gorniškega filma 2013.

V primeru slabega vremena bo filmski večer v dvorani Slovenskega planinskega muzeja.

Sobota, 29. junij 2013, ob 8.00

Dan Alpske konvencije: Po alpskih dolinah s kolesom in peš – iz Mojstrane v Radovno in Krmo!

Prihod vlaka na Jesenice iz Nove Gorice ob 7.29 in iz Ljubljane ob 8.12, ter **ob 8.30 organiziran brezplačni prevoz** z avtobusom z možnostjo prevoza koles z Jesenic do Mojstrane.

8.00-9.00 prijava kolesarjev in pohodnikov pred Slovenskim planinskim muzejem v Mojstrani

9.15 pričetek **pohoda z vodenim ogledom** posebnosti doline Radovne in Pocarjeve domačije – muzejsko urejene hiše z gospodarskim *poslopjem in informacijske postaje Triglavskega narodnega parka (nezahteven pohod, brezplačni prevoz do izhodišča pohoda (Psnakova žaga in mlin) ter od Pocarjeve domačije nazaj do Mojstrane)*

9.30 pričetek **rekreativnega kolesarjenja** v Radovno (*lažje kolesarjenje, dolžina: 14 km, višinska razlika: 350 m*) in Krmo (*težje kolesarjenje, dolžina: 25 km, višinska razlika: 540 m*)

13.00 prihod kolesarjev in pohodnikov nazaj pred Slovenski planinski muzej

13.00-14.00 topel obrok

14.00 protokolarni del

9.30-17.00 SPREMLJEVALNI PROGRAM:

- **kulturni program:** folklorna skupina KUD Jaka Rabič, pevski zbor iz Rezije, godčevska skupina »Kanomeljske punce«, folklorna skupina iz Narodnega parka Nockberge, predstavitev idrijskih klekljaric;
- **delavnice za otroke, plezanje na plezalni steni;**
- **predstavitev alpskih regij na stojnicah in partnerskih alpskih parkov;**
- **predvajanje filma v Slovenskem planinskem muzeju *Svetlobe gora*** (ob 10.00, 11.00, 12.00).

16.20 in 17.30 odhod brezplačnega avtobusa iz Mojstrane do železniške postaje na Jesenicah (odhod vlaka v smeri Nova Gorica ob 16.55 in v smeri Ljubljana ob 18.05).

Prispevek udeleženca: V predprijava (prek spletne aplikacije na naslovu: <http://bit.ly/158UFs2> do vključno 27. junija 2013): 5 EUR za odrasle, in 2,5 EUR za otroke (od 6. do 15. leta), za otroke do 6. leta je udeležba brezplačna. **Na dan dogodka:** 7 EUR za odrasle in 3 EUR za otroke (od 6. do 15. leta), za otroke do 6. leta je udeležba brezplačna. Znesek se poravnava na dan dogodka v Mojstrani. **Cena vključuje:** brezplačni avtobusni prevoz z možnostjo prevoza koles zjutraj z železniške postaje na Jesenicah do Mojstrane in popoldne nazaj, brezplačni prevoz za pohodnike od Mojstrane do izhodišča pohoda in od Pocarjeve domačije nazaj v Mojstrano, organizirano kolesarjenje oz. voden pohod, osvežitev na kolesarjenju / pohodu, brezplačni vstop v Pocarjevo domačijo z vodenjem, brezplačni vstop v Slovenski planinski muzej, topel obrok in pijačo.

Udeležite se dogodka z javnim prevozom: 30 odstotni popust za vlak in brezplačni avtobusni prevoz z železniške postaje na Jesenicah do Mojstrane in nazaj!

V sodelovanju s Slovenskimi železnicami bodo imeli udeleženci 30-odstotni popust za vlak do Jesenic, ki pelje iz Nove Gorice (odhod iz Nove Gorice ob 5.28, prihod na Jesenice ob 7.29) in iz Ljubljane (odhod iz Ljubljane ob 6.55, prihod na Jesenice ob 8.12) ter nazaj: odhod z Jesenic v Novo Gorico ob 16.55 in odhod v Ljubljano ob 18.05.

Otroci do 12. leta imajo 50 odstotni popust. Na vseh omenjenih relacijah bo poseben vagon za kolesa, cena za prevoz koles je 3,20 EUR.

Popust za družine za prevoz z vlakom:

Na Slovenskih železnicah družinam priporočajo nakup letne družinske kartice, ki omogoča 40 odstotni popust za odrasle in brezplačne vozovnice za otroke do 12 let. Nakup letne družinske kartice za Slovenske železnice je možen na vseh železniških postajah po ceni 7 EUR.

V primeru slabega vremena bo namesto kolesarjenja in pohoda za vse udeležence organiziran brezplačni ogled Pocarjeve domačije in Slovenskega planinskega muzeja, kjer bo potekal kulturni program s predstavitvami na stojnicah in delavnicami za otroke.

Lepo povabljeni vsi ljubitelji narave!

REKREATIVNO KOLESARJENJE:

Kolesarji se lahko odločijo za daljše (A – do Krme) ali krajše kolesarjenje (B – do Pocarjeve domačije).

Prijave: od 8.00 do 9.00 pred Slovenskim planinskim muzejem.

Start: ob 9.30 izpred Slovenskega planinskega muzja.

Prispevek udeleženca: V predprijavi (prek spletne aplikacije na naslovu: <http://bit.ly/158UFs2> do vključno 27. junija 2013): 5 EUR za odrasle, in 2,5 EUR za otroke (od 6. do 15. leta), za otroke do 6. leta je udeležba brezplačna. **Na dan dogodka:** 7 EUR za odrasle in 3 EUR za otroke (od 6. do 15. leta), za otroke do 6. leta je udeležba brezplačna. Znesek se poravnava na dan dogodka v Mojstrani. **Cena vključuje:** brezplačni avtobusni prevoz z možnostjo prevoza koles zjutraj z železniške postaje na Jesenicah do Mojstrane in popoldne nazaj, brezplačni prevoz za pohodnike od Mojstrane do izhodišča pohoda in od Pocarjeve domačije nazaj v Mojstrano, organizirano kolesarjenje oz. voden pohod, osvežitev na kolesarjenju / pohodu, brezplačni vstop v Pocarjevo domačijo z vodenjem, brezplačni vstop v Slovenski planinski muzej, topel obrok in pijačo.

Zahtevnost kolesarjenja:

A: težje kolesarjenje, **dolžina** 25 km.

B: lažje kolesarjenje, **dolžina** 14 km.

Višinska razlika: A: 540 m, B: 350 m.

Obvezna oprema: gorsko/treking kolo na prestave z dobrimi zavorami (B – lahko kolesarjenje, primerno za vse vrste koles), kolesarska čelada, prva pomoč, po možnosti rezervna zračnica, zračna tlačilka.

Opis kolesarjenja A (Mojstrana–Krma):

Po dolžini in glede na podlago je izlet lahek. Na začetku in na povratku nas čaka vzpon na Kosmačev preval (847 m) po sicer široki in asfaltni cesti. Sledi hiter spust v Zgornjo Radovno mimo Gogalove lipe do Pocarjeve domačije. Tam se bo mogoče še premisliti in priključiti lažji skupini. Bolj zagreti in boljše kondicijsko pripravljeni se bodo podali v dolino Krme dokler ne zmanjka volje ali ustrezne podlage, razgledov ob lepem vremenu zagotovo ne bo manjkalo.

Klanca pa tudi ne zmanjka vse do vrha Triglava, no, na kolesu ga bomo premagali le neke 200 do 250 višinskih metrov. Sledil bo uživaški povratek do Pocarjeve domačije, potem pa za zaključek ponovno Kosmačev preval, le da je s te strani vzpona le 100 višinskih metrov. Sledi še hiter spust do Mojstrane.

Opis kolesarjenja B (Mojstrana–Pocarjeva domačija)

Po dolžini in glede na podlago zelo lahek izlet. Enako kot pri daljšem izletu nas na začetku čaka vzpon na Kosmačev preval, 200 višinskih metrov, ki se jih da premagati tudi peš ob kolesu. Sledi hiter spust do Pocarjeve domačije. Šli bomo po krajši poti, da bomo ujeli skupino, ki je namenjena v Krmo. Na povratku bomo naredili malo ovinka, da si pogledamo še nekaj zanimivosti, se še malo spustili po dolini Radovne, a ne preveč in se mimo Gogalove lipe vrnili na Kosmačev preval, ki pa je s te strani pol nižji, nato pa le še spust v Mojstrano.

Izlet je po težavnostni lestvici (<http://ktk.pzs.si/vsebina.php?pid=121>) zelo lahek, vendar ni primeren za otroke, ki imajo težave z zaviranjem na daljših spustih.

POHOD DO POCARJEVE DOMAČIJE, muzejsko urejene domačije in informacijske postaje TNP (5 km iz Mojstrane)

Muzejsko urejena hiša velja za eno najstarejših domačij v TNP. S svojim videzom in bogato zbirko razstavljenih predmetov pričara obiskovalcu sliko življenja v krajih pod Triglavom od daljnih stoletij do danes. Obiskovalci si bodo 29. junija 2013 poleg domačije lahko ogledali tudi film o triglavskih nosačih z naslovom Zadnji tovor – Zgodbe iz čebelnjaka in sodelovali na ustvarjalnih delavnicah.

Izhodišče: Psnakova žaga in mlin.

Končna točka: Pocarjeva domačija.

Dolžina poti: 3 km

Zahtevnost: nezahteven pohod, lahka hoja s postanki za ogled zanimivosti doline od izhodišča do Pocarjeve domačije

Čas hoje (okvirno): 2 uri in pol.

Film Za skalnega puščavarja in močerada (CIPRA, 2013, 16 minut)

Biotska raznovrstnost v Alpah je še posebno velika in dragocena. Ohranili pa jo bomo le, če bomo življenjske prostore tam živečih živalskih in rastlinskih vrst ohranili in med njimi vzpostavili povezavo. Občine lahko pri tem sodelujejo na številne načine. Zato je CIPRA pripravila kratek film, v katerem se obrača na predstavnike občin in jih tako poskuša prepričati, da te možnosti dejansko izkoristijo.

Film Vas, daleč od vsega (Francija, Anne et Erik Lapied, 78 minut)

V indijski himalajski pokrajini Ladakh na višini 4000 metrov živijo Tashi in njegove sestre. V idilični vasi, kjer nimajo elektrike, ljudem edini vir toplote predstavlja majhen štedilnik, v katerem kurijo z jakovimi iztrebki. Ljudje so več mesecev v letu izolirani zaradi snega in plazov. Le pozimi, ko reka zamrzne, postane prehodna. Takrat je edina možnost, da ljudje pretovorijo les za izgradnjo hiš iz oddaljenih dolin do vasi. Pot po ledu pa je zelo nevarna ...

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

V Slovenskem planinskem muzeju si podajata roke preteklost in sedanost. Bogata zbirka predmetov s pestro zgodovinsko pripovedjo, raznolikost fotografskega in arhivskega gradiva ter obsežna strokovna knjižnica nudijo obiskovalcu vpogled v množičnost in pomembnost planinske dejavnosti v slovenskem prostoru. Stalna razstava je zasnovana kot muzejska pripoved, ki jo doživljamo skozi lasten vzpon na goro

Film Svetlobe gora prikazuje lepote slovenske pokrajine s posebnim poudarkom na planinskem delu naše dežele ter njegovi geografski, rastlinski in živalski raznolikosti. Film je hkrati tudi povabilo v muzej in naš gorski svet.

POCARJEVA DOMAČIJA V ZGORNJI RADOVNI – INFO TOČKA TRIGLAVSKEGA NARODNEGA PARKA

Muzejsko urejena Pocarjeva domačija velja za eno najstarejših domačij v Triglavskem narodnem parku. S svojim videzom, bogato zbirko razstavljenih predmetov in zgodbami priča obiskovalcu sliko življenja v krajih pod Triglavom od daljnih stoletij do danes. Pocarjeva domačija je kulturni spomenik državnega pomena. V muzejsko opremljeni stavbi je informacijska točka TNP. TNP je za Pocarjevo domačijo leta 2006 prejel diplomu Europa Nostra v okviru nagrade Evropske unije za kulturno dediščino, in sicer v kategoriji arhitekturne dediščine. Priznanje je, kot je navedeno v obrazložitvi, TNP prejel zaradi »pretanjene uporabe tradicionalnih znanj in materialov pri ohranjanju redkega in avtentičnega primera alpske arhitekture iz 18. stoletja in ohranjanja etnološke dediščine ter s tem povezanih lokalnih možnosti pridobivanja dohodka«.

Film Zadnji tovor – Zgodbe iz čebelnjaka (2004, Studio Alp & TV Slovenija, režiser: Matjaž Fistravec, 50 minut)

Dokumentarni film nas popelje v čase, ko se po parku še ni slišalo brneti helikopterjev. Triglavski nosači so z oskrbovanjem planinskih postojank v triglavskem pogorju, s prenašanjem težkih tovorov na svojih ramah, kasneje pa na konjskih hrbtih prišli do dodatnega zaslužka, ki jim je pomagal obstati v dolinah. Zgodbe o časih, ki so morda nepreklicno minili, so zabeležene tudi na panjskih končnicah čebelnjaka Psnakovih iz Zgornje Radovne. Za snemanje filma so se oče Alojz, sin Janko in vnuk Mitja še enkrat s konji odpravili proti Triglavu. Tako izvemo, kako je izgledal tipičen nosaški dan, kako je bilo delo razporejeno preko leta, o težavah s snegom, ki obleži v visokogorju dolgo v poletje, o nezgodah s konji in nosači in o posebni naklonjenosti do gora v dobrem in slabem, ki ga zahteva takšno delo. Film je prejel posebno nagrado žirije na Festivalu gornjskih filmov 2007.

DELAVNICE IN PLEZALNA STENA:

Najmlajšim obiskovalcem in udeležencem dneva Alpske konvencije bodo v dopoldanskem času in vse do 17. ure popoldne namenjene tudi ustvarjalne delavnice. Prav tako se bodo pred SPM lahko najmlajši in ostali mladi po srcu podali na plezalno steno Planinske zveze Slovenije in se preizkusili v različno zahtevnih smereh.

Pravljичno dopoldne v Slovenskem planinskem muzeju v Mojstrani

Pravljичne poti na vse strani je razstava ilustracij ljudskih pripovedi vrhunskih slovenskih ilustratorjev in ilustratork. Naši predniki so verjeli, da v gorskem svetu živijo nenavadna bitja. V gorskih votlinah prebivajo prelepe gorske vile ali bele žene; po gorskih hostah kolovratijo divji možje in divje žene. V notranjosti gora imajo svoj dom gorski škratje, ki čuvajo zaklade; k zlatim studencem hodijo pit beli gamsi. Na planinah se skrivajo planinski škratje, ki radi ponagajajo pastirjem. Nekaj teh bitij in zgodbic je zajetih na razstavljenih ilustracijah, ki so vzete iz družinskih izletniških vodnikov *Pravljične poti Slovenije* (2004) in *Pravljične poti v zgodovino* (2009). Obe knjigi je zasnovala Irena Cerar, izdala pa ju je založba Sidarta. Razstava je na ogled v dvorani Snežnik.

Pravljčni šepet gora – pravlјice in delavnice za otroke, mame, očete, babice in dedke ... vse mlade po srcu
Otroški in mladinski pisatelj Mirko Kunčič, ki je dolgo živel na Dovjem, je zapisal veliko zgodb, ki so jih tamkajšnji ljudje pripovedovali o triglavskem kraljestvu. Pred drugo svetovno vojno jih je izdal v treh knjigah Triglavske pravlјice. Nekaj teh pravlјic smo poskušali v pripovedni in igrani obliki oživeti tudi v Slovenskem planinskem muzeju.

9.00 – 13.00 Reši zakleto deklico - družabna igrlica za otroke in odrasle

- obisk Ance, vražarice, vedeževalke in padarice z delavnico kuhanja zdravilne juhe za dobro počutje in »padanje« različnih bolezni ...
- obisk pravlјičarja Bukovnika

9.30 – Gorski mož pri Peričniku, pravlјica z delavnico, na kateri bodo otroci izdelali velikanov

10.30 – Legenda o zakletih mačkih z delavnico za izdelavo mačka za srečo izdelovanja mačkov za srečo

11.30 – Zmajev zobobol, pravlјica z delavnico, na kateri bodo otroci izdelali zmaja

12.30 – Bela žena v Mežakli, pravlјica z delavnico rezljanja lesenih ključkov

KULTURNI PROGRAM:

Godčevska skupina »Kanomeljske punce« iz Idrije:

Vesela družina kanomljskih punc s svojimi priročnimi »domačimi« glasbili, petjem in vsebinami, povezanimi z ljudskim izročilom, skupaj predstavljajo glasbeno tradicijo Kanomeljske doline. S pesmimi in njihovo izvedbo starejšim obuja skupina spomine na stare čase, mlajšim pa predstavlja danes vse redkeje uporabljene hišne pripomočke.

Predstavitve idrijskih klekljaric:

Članici Društva idrijskih klekljaric bosta izvedli Skeč o idrijskih klekljaricah.

Pevski zbor iz Rezije: Pevski zbor Monte Canin iz Rezije, ki deluje od leta 1971, je znan po prepevanju sodobnih in tradicionalnih rezijanskih, alpskih in duhovnih pesmi. Poudarek skupine je na raziskovanju bogate kulturne dediščine in vključevanju mladih v petje rezijanskih pesmi. Izdali so tudi svoj CD.

Folklorna skupina iz Narodnega parka Nockberge:

Folklorna skupina Krems je eden pomembnejših nosilcev kulture na avstrijskem Koroškem. Skupina se predstavlja največini z ljudskimi plesi.

Razstava PZS:

Razstava, pripravljena ob 120. obletnici ustanovitve Slovenskega planinskega društva, katerega naslednica je Planinska zveza Slovenije, bo postavljena v predverju Slovenskega planinskega muzeja. Razstava ob 120-letnici organiziranega planinstva na Slovenskem pripoveduje zgodbo skozi slikovne podobe na podlagi tematik in ne letnic, ter priča o bogati zgodovini planinske organizacije, ki si je **planinstvo kot način življenja** zadala tudi kot vodilo. Spoznamo planinske dejavnosti iz ljubezni do domovine, iz želje po dostopnih gorah in varnejših poteh, iz spoštovanja narave, občudovanja gorskega sveta, v skrbi za sočloveka, pa o mladih, in o skupnem udejstvovanju, kjer v družbi gora in veselih, prijaznih ljudi, radi pustimo v dolini skrbi. Zazrli smo se v prihodnost, saj smo odprti za nove izzive, v dejstvo, da ni nemogočih poti in videli, da nas Triglav še vedno vse bistveno povezuje in zaznamuje.

Na stojnicah se bosta predstavili tudi **regiji Idrijsko in Tolminsko:**

Idrijsko: predstavili se bodo: Geopark Idrija, Občina Idrija, Turistično informacijski center Idrija, Hiša zelišč, Rudnik živega srebra Idrija, Društvo idrijskih klekljaric, Kanomeljske punce.

Tolminsko: predstavili se bodo Posoški razvojni center s projektoma Energy Vilab (o trajnostni mobilnosti) in Alpstar (o nizkoogljičnem odtisu), Občina Tolmin (300 let od Tolminskega punta), tolminski sirar.

V znamenju 300. obletnice tolminskega punta, ki ga letos obeležujemo, sta potekala tudi program UŽU – Izzivi podeželja in študijski krožek *Med zgodovino in sodobnostjo*. Na srečanjih so udeleženske obujale znanja in veščine, ki so jih nekoč potrebovali za izdelovanje oblačil in so spremljale ženske od otroških let do smrti. Vloženi trud je obrodil sad in danes nam lahko predstavijo kulturo oblačenja v času tolminskega punta. Pomagajo pa nam tudi razumeti pot nastajanja obleke, da bi znali v oblačilih videti vse znanje, veščine, vloženi trud in čas tistih, ki so jih izdelali. Del te tradicije bodo predstavile na Dnevu Alpske konvencije.